

Modul Indicativ. Timpul perfect compus

Perfectul compus este un timp **trecut**. El exprimă o acțiune trecută, **încheiată** în raport cu momentul vorbirii.

1. Structura perfectului compus

PERFECT COMPUS = AUXILIARUL A AVEA + PARTICIPIUL TRECUT

Forma afirmativă

am desenat
ai desenat
a desenat
am desenat
ați desenat
au desenat

Forma negativă

nu am desenat / n-am desenat
nu ai desenat / n-ai desenat
nu a desenat / n-a desenat
nu am desenat / n-am desenat
nu ați desenat / n-ați desenat
nu au desenat / n-au desenat

2. Formarea participiului trecut

a) Conjugarea I (-a)

a asculta → asculta + **-t** = ascultat
a lucra → lucrat
a participa → participat
a pleca → plecat
a studia → studiat

ex: Ieri tatăl meu **a plecat** la București.

b) Conjugarea a II-a (-ea)

a apărea → apăr(ea) + **-ut** = apărut
a dispărea → dispărut
a putea → putut

Alternanțe fonetice

-ce / -c: a tăcea → tăcut
-d / -z: a cădea → căzut
a ședeă → șezut
-e / -ă; -d / -z: a revedea → revăzut
a vedea → văzut

ex: Cartea **a căzut** de pe birou.
Ce film **ai văzut** ieri?

c) Conjugarea a III-a (-e)

c.1. Participii terminate în -ut:

a cere → cer(e) + -ut → cerut
a începe → început
a pierde → pierdut
a umple → umplut

Alternanțe fonetice:

-a / -ă: a bate → bătut
a face → făcut
-i / -î: a vinde → vândut
-oa / -u: a coase → cusut
-ce / -c: a trece → trecut
-d / -z: a crede → crezut
-șt / -sc: a crește → crescut
-oa / -o; -șt / -sc: a cunoaște → cunoscut
-a / -ă; -șt / -sc: a naște → născut

ex: La ce oră **a început** ședința?
Nu l-**am cunoscut** încă pe noul coleg.

c.2. Participii terminate în -s:

a aduce → adu(ce) + -s = adus
a ajunge → ajuns
a alege → ales
a aprinde → aprins
a arde → ars
a compune → compus
a conduce → condus
a culege → cules
a deschide → deschis
a duce → dus
a înțelege → înțeles
a merge → mers
a promite → promis
a propune → propus
a pune → pus
a rade → ras
a răspunde → răspuns
a râde → râs
a plânge → plâns
a scrie → scris

a spune → spus
a stinge → stins
a traduce → tradus
a tunde → tuns
a trimite → trimis
a zice → zis

Alternanțe fonetice:

-oa / -o: a întoarce → întors
-â / -a: a rămâne → rămas

ex: De dimineață **am ajuns** târziu la facultate.
Nu am înțeles toate explicațiile profesorului.

c.3. Participii terminate în -t și în -pt:

a fierbe → fier(be) + -t = fiert
a rupe → rupt
a sparge → spart

a frige → fri(ge) + -pt = fript
a coace → coapt

ex: **Am fiert** laptele.
De ce **ai rupt** florile din grădină?

d. Conjugarea a IV-a (-i; -î)

a auzi → auzi + -t = auzit
a veni → venit
a citi → citit
a vorbi → vorbit
a coborî → coborât
a hotărî → hotărât

ex: Când **ai venit** din concediu?
Aseară **am citit** un articol interesant.

e. Participiul trecut al verbelor neregulate

a avea → avut
a bea → băut
a da → dat
a fi → fost
a lua → luat

a mânca → mâncat
 a sta → stat
 a ști → știut
 a vrea → vrut

Rețineți!

Participiul trecut. Tabel recapitulativ

Conjugare	I	a II-a	a III-a	a IV-a
Infinitiv	-a	-ea	-e	-i; -î
Participiu	-at	-ut	-ut; -s; -t; -pt	-it; -ât
Exemple	a participa → participat	a vedea → văzut	a cere → cerut a pune → pus a fierbe → fiert a coace → copt	a veni → venit a hotărî → hotărât